

God translatorssed

Vägledning för
auktoriserade translatorer

KAMMARKOLLEGIET

Innehåll

1	Förord	3
2	Bestämmelser	4
3	Yrkesetik enligt tolk- och translatorsförordningen	5
4	De yrkesetiska reglerna för auktoriserade translatorer	6
4.1	Regel 1: Kunskapskrav	6
4.2	Regel 2: Att ta emot uppdrag	6
4.3	Regel 3: Söka information	7
4.4	Regel 4: Translatorsstämpel och ansvar	7
4.4.1	<i>Translatorsstämpel</i>	8
4.4.2	<i>Ansvaret för översättningarna</i>	8
4.5	Regel 5: Jäv	9
4.6	Regel 6: Tystnadsplikt	9
4.7	Regel 7: Att utnyttja information	11
4.8	Regel 8: Uppträdande	11
4.9	Regel 9: Marknadsföring	12
5	Översättningsteknisk praxis	13
5.1	Oklar källtext	13
5.2	Felaktiga sakuppgifter i texten	13
5.3	Förfalskningar och förvanskningar	14
5.4	Förklarande noter eller anmärkningar	14
5.5	Utelämnanden, sammanfattningar	14
5.6	Överflödiga översättningar	14
5.7	Förvara dokumentation	15
5.8	Översättning av betyg, intyg, tentamensböcker etc.	15
5.9	Stämplor, sigill, namnteckningar etc.	15
5.10	Uppdrag som förmedlas av översättningsbyråer	15
Bilaga 1	Förordning om auktorisation av tolkar och översättare	18
Bilaga 2	Kammarkollegiets translatorsföreskrifter	22
Bilaga 3	Lag om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare	25
Bilaga 4	Förvaltningslag, utdrag	25
Bilaga 5	Förvaltningsprocesslag, utdrag	26
Bilaga 6	Offentlighets- och sekretesslag, utdrag	26
Bilaga 7	Rättegångsbalken, utdrag	27

1 Förord

God translatorssed är en samling yrkesetiska regler för auktoriserade translatorer. Reglerna är hämtade ur lagar och andra författningar samt från yrkespraxis bland översättarna.

God translatorssed bör vara av intresse för alla översättare och alla andra som har kontakt med översättning och översättningsfrågor. Den tar bl.a. upp hur man förbereder och genomför ett översättningsuppdrag samt innehåller regler om opartiskhet och tystnadsplikt, och om översättarens allmänna uppträdande i sin yrkesroll.

Auktorisation av översättare har förekommit i Sverige sedan 1931. Verksamheten sköttes från början av handelskamrarna med Stockholms handelskammare som huvudansvarig. Vidare har Handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg tidigare förordnat översättare som fick titeln *translator publicus*. Efter beslut av riksdagen infördes 1976 ett statligt auktorisationssystem med Kommerskollegium som ansvarig myndighet.

Första upplagan av *God translatorssed* gavs ut 1983 av den dåvarande auktorisationsmyndigheten Kommerskollegium.

Denna upplaga har utarbetats av Kammarkollegiet som sedan den 1 juli 1994 är auktorisationsmyndighet. Kammarkollegiet är också tillsynsmyndighet för de auktoriserade translatorerna.

En förteckning över de auktoriserade translatorerna finns på Kammarkollegiets webbplats.

Auktoriserad translator är en skyddad yrkestitel. Den som obehörigen utger sig för att vara auktoriserad translator kan dömas till böter.

Stockholm, november 2004. Reviderad, oktober 2011.

KAMMARKOLLEGIET

2 Bestämmelser

Bestämmelser om statlig auktorisation av översättare finns i förordningen (SFS 1985:613, senast ändrad 2007:718) om auktorisation av tolkar och översättare och i Kammarkollegiets translatorsföreskrifter (KAMFS 1994:2), se bilaga 1 och 2.

Vidare finns bestämmelser som rör översättare i vissa andra lagar och förordningar. De viktigaste är:

- Lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare (se bilaga 3)
- Förvaltningslagen (1986:223) (se bilaga 4)
- Förvaltningsprocesslagen (1971:291) §§ 50-52 (se bilaga 5)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (se bilaga 6)
- Rättegångsbalken 36:5, sista stycket, samt 38:2, andra stycket (se bilaga 7)

Slutligen bör nämnas att ett par dokument som bl.a. behandlar översättarens rättigheter:

- UNESCO-rekommendationen om rättsligt skydd för översättare och översättningar, antagen 1976 och undertecknad av Sverige
- Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Bl.a. i 4 § finns bestämmelser som gäller översättning av verk.

3 Yrkesetik enligt tolk- och translatorsförordningen

Den grundläggande principen för översättarnas yrkesetik finns i 9 § tolk- och translatorsförordningen. Paragrafen lyder:

”Auktoriserade tolkar eller översättare skall samvetsgrant utföra de uppdrag som anförtros dem och i allt iaktta god tolk- och translatorssed.”

Denna allmänna yrkesetiska regel hänvisar till den yrkeskodex som vuxit fram bland de auktoriserade translatorerna under den relativt långa tid som titeln har funnits i landet. Yrkeskodexen grundar sig på den samlade erfarenheten inom kåren samt på internationell praxis inom området.

De yrkesetiska reglerna i det här dokumentet innebär både skyldigheter och rättigheter för en auktoriserad translator. Regelsamlingen kan givetvis inte lämna svar på alla de frågor som kan uppkomma i olika situationer i samband med yrkesutövningen. Vid tillämpningen av en regel kan det ibland vara viktigare att följa regelns anda än dess bokstav.

Vikten av god yrkesetik poängteras ytterligare i 14 § tolk- och translatorsförordningen som reglerar sanktionerna i de fall translatorn inte uppfyller de yrkesetiska kraven. Paragrafen lyder:

”Om en auktoriserad tolk eller translator uppsåtligen gör orätt i sin verksamhet eller på något annat sätt förfar oredligt skall Kammarkollegiet upphäva auktorisationen. Om omständigheterna är mildrande, får kollegiet i stället meddela varning.”

Om en auktoriserad tolk eller translator i andra fall åsidosätter sina plikter enligt denna förordning eller andra författningar, får varning meddelas. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får auktorisationen upphävas.”

4 De yrkesetiska reglerna för auktoriserade translatörer

4.1 Regel 1: Kunskapskrav

Du ska sträva efter att bibehålla och utveckla dina språkkunskaper och övriga kvalifikationer som är viktiga för yrket på så hög nivå som möjligt.

På en auktoriserad translatörs översättningar ställs mycket höga krav ifråga om terminologisk exakthet, idiomatisk språkbehandling och stilistisk utformning. Du måste därför ständigt förkovra dig för att hålla dina språkliga färdigheter, fack- och terminologikunskaper och din kunskap om allmänna samhällsförhållanden på så hög nivå som möjligt. Det är alltså viktigt att du kontinuerligt följer språkutvecklingen och samhällsutvecklingen i de länder där ditt auktorisationspråk talas. Det kan du göra t.ex. genom att resa till landet eller genom att följa språkets utveckling t.ex. genom massmedier och olika slags litteratur.

4.2 Regel 2: Att ta emot uppdrag

Du bör avböja eller avsäga dig uppdrag som du inte anser dig kompetent att utföra. Du kan också avsäga dig uppdrag som du av etiska eller andra skäl inte vill utföra.

En auktoriserad translatör är inte skyldig att ta emot alla uppdrag.

Det kan finnas flera anledningar till att du avstår från ett uppdrag. Som exempel kan nämnas:

- du anser dig inte behärska ämnesområdet eller terminologin
- du hinner inte utföra arbetet inom utsatt tid

- du anser dig vara jävig (se vidare regel 5)
- du har anledning att anta att den handling som ska översättas är förvanskad eller förfalskad (se vidare regel 10)
- texten är helt eller delvis oläslig på grund av dålig kopia eller oläslig handstil (se vidare regel 10)
- du anser dig av etiska skäl inte kunna ta emot uppdraget.

4.3 Regel 3: Söka information

Du bör vid behov inhämta den bakgrundsinformation som krävs för att du på bästa möjliga sätt ska kunna genomföra översättningsuppdraget.

Många översättningsuppdrag är sådana att bakgrundsinformation från beställaren inte behövs. I vissa fall kan det dock vara av värde för translatorn att t.ex. söka information om vem som är den avsedde mottagaren, hur översättningen kommer att användas och om liknande material har översatts tidigare.

4.4 Regel 4: Translatorsstämpel och ansvar

Du får endast ange att du är auktoriserad translator på de översättningar du gör i det språk och den språkriktning din auktorisation gäller. Språket och språkriktningen ska anges tydligt.

Du får bestyrka andras översättningar endast i det språk och den språkriktning din auktorisation gäller.

Rätten att använda titeln auktoriserad translator i samband med översättningar är begränsad till de översättningar som du gör till det språk och i den språkriktning din auktorisation gäller. Du ska klart och tydligt ange auktorisationsspråket och riktningen (t.ex. *auktoriserad translator från engelska till svenska*, men inte *auktoriserad translator engelska/svenska*). Även om du är auktoriserad både till och från samma

språk får du enbart ange den språkriktning som den aktuella översättningen gäller.

Det är inte tillåtet att använda titeln auktoriserad translator på andra översättningar eftersom det kan leda till en felaktig bild av översättningens kvalitet och vara vilseledande för mottagaren. Om du obehörigen anger dig vara auktoriserad translator kan det leda till böter.

4.4.1 Translatorstämpel

Kammarkollegiet (likaså den tidigare auktorisationsmyndigheten Kommerskollegium) har fastställt en stämpel och ett motsvarande självhäftande märke som du får använda som auktoriserad translator. Stämpeln och märket får endast användas på översättningar i det språk och den språkriktning som auktorisationen avser. De ska förvaras så att obehöriga inte kan få tillgång till dem.

Om du använder egna stämplatlar får du inte avbilda Kammarkollegiets fastställda translatorstämpel på din egen stämpel.

4.4.2 Ansvaret för översättningarna

Som auktoriserad translator har du alltid det fulla ansvaret för de översättningar du utför. Detta gäller även om du inte har använt translatorstämpeln eller märket på översättningen.

Gör alltid en egen utskrift av översättningen oavsett om du sedan levererar på papper eller digitalt. Din egen utskrift betraktas som originalöversättning och det är den handlingen som du ansvarar för.

Vid bestyrkande av översättningar bör du ta hänsyn till de krav olika länder ställer. I Sverige är kraven på bestyrkande inte så höga och det räcker att du skriver *Översatt av AA, av Kammarkollegiet auktoriserad translator från XX till svenska* eller omvänt.

4.5 Regel 5: Jäv

Du ska vara neutral och opartisk i ditt arbete och noga iaktta de jävsbestämmelser som gäller.

Det är viktigt att du är opartisk och har uppdragsgivarens förtroende. En translator ska avstå från uppdraget om det föreligger jäv. Du bör avstå från uppdraget om:

- det rör sig om översättningsuppdrag från nära släktingar, vänner eller i egen sak
- du har ett direkt intresse av utgången i det aktuella ärendet vid en myndighet eller domstol
- du eller någon av dina närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller någon annan som har starkt intresse i saken
- du genom skuldsättning eller av annan anledning är ekonomiskt beroende av någon av parterna
- det i övrigt finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet till din opartiskhet.

Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse kan du ändå åta dig uppdraget. Är du osäker på om jäv föreligger bör du ändå anmäla detta till uppdragsgivaren och komma överens med denne om hur ni ska bedöma situationen. Ett sätt att lösa en jävssituation är att en ojävig translator granskar och bestyrker översättningen.

Varje omständighet som kan rubba förtroendet för din opartiskhet bör medföra att du inte åtar dig uppdraget. Redan misstanke från någon om att du är jävig eller inte helt opartisk kan vara skäl nog för att du ska avsäga dig uppdraget.

4.6 Regel 6: Tystnadsplikt

Bestämmelser om tystnadsplikt för översättare finns i lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare samt i sekretesslagen. Enkelt uttryckt gäller lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

endast för auktoriserade translatorer när de anlitas av någon annan än en myndighet. Sekretesslagen gäller för alla översättare, oavsett om de är auktoriserade eller inte, när de anlitas av en myndighet. I praktiken innebär detta att de sekretessregler som en översättare kan få tillämpa skiftar med uppdragets karaktär.

Lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Huvudbestämmelsen i lagen har följande lydelse:

”Den som fullgör eller har fullgjort uppdrag som tolk eller enligt 1 § får inte obehörigen röja vad han eller hon under uppdraget har fått veta om en enskilds personliga förhållanden eller om yrkeshemlighet, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för landets försvar.”

Den tystnadsplikt som lagen föreskriver gäller alltså endast för uppgifter avseende förhållanden av det slag som räknats upp. Ordet obehörigen markerar att tystnadsplikten inte gäller i alla situationer. De undantag som gäller är bl.a. brottsbalkens bestämmelser om skyldighet att i tid anmäla brott som förbereds eller pågår. Här avses endast vissa allvarliga brott som exempelvis mord, dråp och spioneri. I dessa fall ska du bryta tystnadsplikten genom att anmäla brottet till polis eller åklagare.

Offentlighets- och sekretesslagen

För verksamhet vid myndigheter och domstolar gäller offentlighetsprincipen. Principen innebär att uppgifter som förekommer i det allmännas verksamhet ska vara tillgängliga för allmänheten. Sekretessbelagda, d.v.s. hemliga uppgifter får dock inte fritt lämnas ut. En översättare som fått kännedom om vissa uppgifter vid översättning av ett dokument hos en myndighet omfattas av offentlighets- och sekretesslagen och har samma yttrandefrihet – och tystnadsplikt – som en tjänsteman. I lagen (2 kap 1 §) uttrycks detta på följande sätt:

”Förbud att röja eller utnyttja sekretessbelagd uppgift gäller för myndighet där uppgiften är sekretessbelagd samt för person som på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheter, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund för det allmännas räkning deltar eller har deltagit i myndighetens verksamhet och därvid fått kännedom om uppgiften.”

Offentlighets- och sekretesslagen reglerar närmare vilka intressen som är förenade med sekretess. Sekretess kan exempelvis gälla ärenden som rör

rikets säkerhet och ärenden vilkas syfte är att förebygga och beivra brott. Bestämmelserna om sekretess finns även till skydd för den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden.

När en översättare anlitas av andra uppdragsgivare än myndigheter gäller inte offentlighets- och sekretesslagen.

Lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare gäller alltid för auktoriserade translatorer när offentlighets- och sekretesslagen inte tillämpas.

Tillämpa lagarna i översättningssituationen

När du anlitas av en myndighet bör du se till att få information om väsentliga sekretessbestämmelser.

Du ska alltid komma ihåg syftet med tystnadsplikten, d.v.s. att förhindra den skada som skulle kunna följa av att vissa uppgifter lämnas ut. För att undvika att olämpliga situationer uppkommer samt för att upprätthålla din integritet ska du inte diskutera sådant som framkommit vid en översättning. Diskutera inte eller klienter eller klienters förhållanden med utomstående. Detta ska även iakttas gentemot uppdragsgivare, översättningsbyråer och översättarkollegor.

4.7 Regel 7: Att utnyttja information

Du får inte utnyttja information som du har fått i samband med ett översättningsuppdrag till fördel för dig själv eller någon annan. Du får heller inte använda informationen för att skada någon annan.

Denna regel gäller självfallet inte information som är offentlig eller på annat sätt allmänt tillgänglig.

4.8 Regel 8: Uppträdande

Du ska uppträda yrkesmässigt och affärsmässigt korrekt gentemot uppdragsgivaren.

I god affärssed ingår att

- i förväg avtala om den taxa eller det arvode som kommer att tillämpas och om andra omständigheter kring uppdraget
- kontakta uppdragsgivaren – innan du påbörjar arbetet – om det inte är möjligt att i förväg bestämma priset
- hålla utlovad leveranstid.

Verksamheten ska bedrivas i ordnade former med god ekonomisk redovisning och dokumentation av utförda uppdrag.

4.9 Regel 9: Marknadsföring

Marknadsföringen av dina översättningstjänster får inte vara vilseledande.

Annonsering och annan reklam ska vara saklig. Detta gäller även marknadsföringen på främmande språk. I annonser ska det tydligt framgå i vilket språk och i vilken språkriktning du är auktoriserad. Du får inte använda translatorsstämpeln eller translatorsmärket för marknadsföring av din verksamhet. Stämpeln eller märket får inte användas på brevpapper, visitkort eller dylikt.

5 Översättningsteknisk praxis

Du ska utföra dina uppdrag i överensstämmelse med vedertagen översättningsteknisk praxis.

En translator ställs ofta inför svårlösta avvägningar i samband med ett översättningsuppdrag. Nedan följer några praktiska anvisningar om hur du kan lösa sådana situationer.

5.1 Oklar källtext

En text kan vara oklar eller diffust formulerad. Om det är möjligt kan du försöka få ett klarläggande av textens innehåll av textförfattaren själv. När källtexten kan tolkas på flera olika sätt eller inte kan tolkas alls t.ex. på grund av felsyftningar, ofullständiga meningar eller grova brott mot formlära, ska du översätta texten på ett sådant sätt att översättningen uppvisar motsvarande brister. Om texten innehåller stora språkliga brister bör du påpeka detta i en anmärkning, eftersom det vanligtvis inte går att återge felen i en översättning.

Du får aldrig på eget bevåg ”förtydliga” en oklar text. Om du inte anser dig kunna tolka någon del av källtexten bör du påpeka detta i en *översättarens anmärkning*. Vanliga skriv- eller stavfel kan som regel rättas utan särskilt påpekande.

Du ska bara översätta fullt läsbara textavsnitt. Du får inte gissa betydelsen av svårlästa eller oläsliga ord om inte sammanhanget är helt entydigt. Oläsliga ord kan markeras med punkter eller streck.

5.2 Felaktiga sakuppgifter i texten

En text kan ibland innehålla felaktig information. En translator får aldrig på egen hand rätta sådana felaktigheter. Uppenbara felaktigheter beträffande fakta bör du dock påpeka i en fristående anmärkning.

5.3 Förfalskningar och förvanskningar

Det kan vara svårt för att avgöra om ett dokument är förfalskat eller förvanskat. Det är inte heller translatorns uppgift att själv avgöra ett dokumentets äkthet.

Du kan avböja ett översättningsuppdrag om du misstänker att handlingen är förfalskad eller förvanskad. Om du får ett sådant dokument ska du returnera handlingen oöversatt om det är uppenbart för dig att uppdragsgivaren kommer att använda dokumentet på ett obehörigt sätt. Du kan dock översätta texten, om uppdragsgivaren kan redovisa sådana skäl att du bedömer att dokumentet ändå bör översättas.

5.4 Förklarande noter eller anmärkningar

Ibland behöver du kommentera, förklara eller korrigera något i källtexten eller översättningen. Sådana anmärkningar ska vara tydligt åtskilda från översättningen i övrigt t.ex. genom att vid korta påpekanden använda hakparentes t.ex. *[svårläst ord, ö.a.]*. Vid längre anmärkningar kan det vara lämpligare att använda asterisk (*) och ge en förklaring längst ner på sidan eller efter hela texten. Utforma anmärkningarna på ett neutralt sätt och låt det klart framgå att det är översättarens anmärkning.

5.5 Utelämnanden, sammanfattningar

Om vissa partier i en text inte är översatta bör detta klart markeras i översättningen. Du ska skriva att översättningen är ett utdrag av en handling. De avsnitt som utelämnas ska markeras med vedertagna transumttecken [...].

5.6 Överflödiga översättningar

Om du anser att vissa delar av källtexten inte behöver översättas bör du kontakta uppdragsgivaren och meddela detta. På så sätt förhindrar du att uppdragsgivaren får onödiga kostnader. Istället kan du göra refererande eller sammanfattande översättningar i samråd med uppdragsgivaren. Förse i så fall översättningen med en anmärkning som upplyser om detta.

5.7 Förvara dokumentation

Handlingar som ska översättas ska förvaras på ett betryggande sätt. Du måste ha möjlighet att göra en ny utskrift eller i efterhand kunna besvara kundens eventuella frågor om översättningen. Uppdragsgivaren ska informeras om att kopian sparas. Även kopiorna ska förvaras på ett betryggande sätt.

5.8 Översättning av betyg, intyg, tentamensböcker etc.

Översättning av betyg, intyg, tentamensböcker och liknande är en viktig del av en translators verksamhet, eftersom det ofta krävs att betygsöversättningar är bestyrkta. När du översätter betyg är det oftast bättre att göra direktöversättningar i stället för att försöka anpassa översättningen till landets utbildningssystem och terminologi.

5.9 Stämplor, sigill, namnteckningar etc.

När det förekommer stämplor och dylikt på ett dokument bör texten i dessa översättas. Endast när stämpeln klart inte hör till originalhandlingen (t.ex. ankomststämpel hos en myndighet) kan du lämna den översatt. Du bör dock markera med transumttecken på översättningen när sådana stämplor förekommer.

Namnunderskrifter ska tas med i översättningen. Rekommendationen är att du skriver [*namnteckning*] och eventuellt namnförtydligande under det.

5.10 Uppdrag som förmedlas av översättningsbyråer

Du ansvarar alltid för dina översättningar. Det är viktigt att du kommer överens med förmedlaren om förutsättningarna för uppdraget om du tar emot ett uppdrag via en översättningsbyrå eller någon annan indirekt uppdragsgivare. Om uppdragsgivaren avser att själv bearbeta

översättningen ska detta vara klart överenskommet mellan parterna. Detta gäller även när uppdragsgivaren vill bearbeta översättningen tillsammans med översättaren. Ansvar för den slutgiltiga översättningen delas i sådana fall av översättaren och uppdragsgivaren.

Bilaga 1

Förordning (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare

Utfärdad: 1985-06-13

Ändring införd: t.o.m. SFS 2007:718

Omtryck: SFS 1994:413

Allmänna bestämmelser

1 § Tolkar och översättare får auktoriseras enligt denna förordning. Auktorisationen får avse ett eller flera främmande språk och det svenska teckenspråket.

Frågor om auktorisation av tolkar och översättare skall prövas av Kammarkollegiet.

Kammarkollegiet ska som behörig myndighet, i fråga om tolkar och översättare, fullgöra de uppgifter som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, ändrat genom rådets direktiv 2006/100/EG. Förordning (2007:718).

2 § En översättare som är auktoriserad kallas auktoriserad translator.

Ansökan om auktorisation

3 § Ansökan om auktorisation eller bevis enligt 6 § skall göras skriftligen hos Kammarkollegiet.

För prövning av ansökan skall en avgift tas ut.

Bestämmelserna i 10–13 § § avgiftsförordningen (1992:191) gäller i fråga om ansökningsavgiftens storlek m. m. Därvid skall avgiftsklass 4 tillämpas. *Förordning (1994:1371)*.

Villkor för auktorisation

4 § För att kunna bli auktoriserad skall en tolk eller översättare

1. ha fyllt arton år och inte ha förvaltare enligt 11 kap 7 § föräldrabalken eller vara underkastad någon annan motsvarande inskränkning i en annan stat,
2. ha fullgjort de kunskapsprov som föreskrivs av Kammarkollegiet, och
3. vara känd för redbarhet och även i övrigt vara lämplig som tolk eller översättare.

Villkoret i första stycket 2 gäller inte tolkar som visar upp utbildningsbevis över fullgjord tolkutbildning vid Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet eller kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs av ett annat EES-land eller Schweiz för att få tillträde till eller utöva motsvarande yrke i det landet.

Förordning (2007:718).

5 § Har upphävts genom förordning (2007:718).

6 § Efter särskild prövning och i den ordning Kammarkollegiet bestämmer kan en auktoriserad tolk eller translator få bevis om speciell kompetens för tolkning eller översättning inom ett visst verksamhetsområde.

Förordning (1994:413).

7 § Om en auktoriserad tolk eller translator ansöker om förnyelse av en auktorisation eller ett bevis enligt 6 §, skall Kammarkollegiet prova om det behövs något kunskapsprov.

Den som i mer än ringa omfattning varit verksam som tolk eller översättare eller i övrigt ägnat sig åt sådan språklig verksamhet som befäster kunskaperna i de språk som auktorisationen avser, behöver genomgå prov endast om det finns särskilda skäl. *Förordning (1994:413).*

7 a § Kammarkollegiet skall på begäran utfärda intyg om att auktorisation av tolkar och översättare inte ha upphävts eller att varning inte har meddelats. *Förordning (1996:29).*

Giltighetstid för auktorisation

8 § En auktorisation eller ett bevis enligt 6 § gäller för en tid av fem år. Om en översättare är auktoriserad med stöd av 5 § 2, får dock Kammarkollegiet bestämma kortare tid för auktorisationen än fem år. *Förordning (1994:413).*

Skyldigheter

9 § Auktoriserade tolkar eller translatorer skall samvetsgrant utföra de uppdrag som anförtros dem och i allt iaktta god tolk- eller translatorssed. Auktoriserade tolkar eller translatorer skall avböja att utföra ett uppdrag om det finns särskilda omständigheter som kan rubba förtroendet för deras opartiskhet eller självständighet. *Förordning (1994:413)*.

Tillsyn

10 § Kammarkollegiet skall utöva tillsyn över auktoriserade tolkars och translatorers verksamhet.

Kollegiet skall också pröva frågor om upphävande av auktorisation och varning enligt 14 och 15 § §. *Förordning (1994:413)*.

11 § I ärenden om auktorisation får Kammarkollegiet begära in yttrande från myndigheter eller organisationer. *Förordning (1994:413)*.

12 § Hos Kammarkollegiet skall det föras förteckning över auktoriserade tolkar och translatorer. *Förordning (1994:413)*.

13 § En till kollegiet knuten rådgivande nämnd för tolk- och översättarfrågor ger råd och upplysningar till kollegiet när det prövar ärenden enligt denna förordning.

Upphävande av auktorisation

14 § Om en auktoriserad tolk eller translator uppsåtligen gör orätt i sin verksamhet eller på något annat sätt förfar oredligt, skall Kammarkollegiet upphäva auktorisationen. Är omständigheterna mildrande, får kollegiet i stället meddela varning.

Om en auktoriserad tolk eller translator i andra fall åsidosätter sina plikter enligt denna förordning eller andra författningar, får varning meddelas. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får auktorisationen upphävas. *Förordning (1994:413)*.

15 § Auktorisationen ska upphävas för en auktoriserad tolk eller translator som har fått förvaltare enligt 11 kap 7 § föräldrabalken eller blivit underkastad någon annan motsvarandeinskränkning i en annan stat.

Auktoriserade tolkar och translatorer är skyldiga att genast anmäla sådana ändrade förhållanden till Kammarkollegiet. *Förordning (2007:718)*.

16 § Den som obehörigen utger sig för att vara auktoriserad enligt denna förordning döms till böter.

Överklagande m.m.

17 § I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol. Kammarkollegiets beslut att avslå en ansökan om auktorisation eller bevis enligt 6 § får inte överklagas, om beslutet beror på att ett kunskapsprov enligt 4 § första stycket 2 inte har godkänts.

Kammarkollegiets eller domstols beslut om upphävande av auktorisation gäller omedelbart, om inte något annat beslutas. *Förordning (2007:718)*.

18 § Auktoriserade translatorer är behöriga att bestyrka riktigheten av översättningar från eller till de språk som de är auktoriserade för. *Förordning (1994:413)*.

19 § Kammarkollegiet får meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av denna förordning. *Förordning (1994:413)*.

Bilaga 2

Kammarkollegiets translatorsföreskrifter (KAMFS 1994:2)

beslutade den 29 september 1994.

Med stöd av 19 § förordningen (1985:613, ändrad 1994:413) om auktorisation av tolkar och översättare föreskriver Kammarkollegiet följande.

Ansökan om auktorisation

1 § Ansökan om auktorisation som translator skall innehålla uppgifter i enlighet med det ansökningsformulär som Kammarkollegiet tillhandahåller. Till ansökan skall fogas ett personbevis eller motsvarande handling från en annan stat där översättaren är bosatt. Innan Kammarkollegiet utfärdar auktorisationen skall översättaren visa att han inte har förvaltare enligt 11 kap 7 § föräldrabalken eller är underkastad någon annan motsvarande inskränkning i en annan stat där han är bosatt. Vad som sagt ovan gäller även ansökan om förnyad auktorisation.

Ansöknings- och provperioder

2 § Ansökan skall göras under den ansökningsperiod som Kammarkollegiet särskilt bestämmer inför varje provperiod. Kammarkollegiet bestämmer inför en provperiod i vilka språk och språkriktningar prov för auktorisation som translator kommer att anordnas under perioden. Ansökningsperioderna samt uppgift om provorter och provdatum meddelas i dagspressen och på annat sätt.

Begränsningar i rätten att få ansökan prövad

3 § Kammarkollegiet prövar under en provperiod ansökan om auktorisation från en översättare endast från ett främmande språk till svenska eller från svenska till ett främmande språk.

Kunskapsprov

4 § Kunskapsprov för auktorisation som translator består av ett skriftligt översättningsprov. Tre texter skall översättas, varav en med juridiskt, en

med ekonomiskt och en med allmänt innehåll. För att provet skall godkännas krävs att samtliga översättningar utan betydelseförändrande fel återger källtextens innehåll och att de även i övrigt är av mycket god kvalitet.

5 § Kunskapsprov som kan åläggas en auktoriserad translator som ansökt om förnyad auktorisation består av ett skriftligt översättningsprov avseende en text med ett allmänt innehåll. För att provet skall godkännas krävs att översättningen uppfyller de krav som anges i 4 §.

6 § En auktoriserad translator som genomgår prov enligt 5 § och därvid underkänns ges tillfälle att genomgå provet ytterligare en gång under återstoden av hans då gällande auktorisationstid.

Auktorisationens giltighetstid

7 § En auktorisation meddelas så att den upphör att gälla vid ett hel- eller halvårsskifte.

Användningen av beteckningen ”auktoriserad translator” – translatorsstämpel

8 § En auktoriserad translator får, på egna översättningar och när han bestyrker andras översättningar, ange att han är auktoriserad translator endast när han är auktoriserad i det språk och den språkriktning som översättningen avser. Språk och språkriktning skall anges. Translatorsn har möjlighet att genom Kammarkollegiets förmedling anskaffa en stämpel och ett självhäftande märke, båda med texten ”Av Kammarkollegiet auktoriserad translator”. Stämpeln skall vara försedd med det nummer som translatorsn tilldelats vid auktorisationen. Det åligger translatorsn att själv ange detta nummer på märket. Stämpeln och märket får anbringas endast på översättningar eller bestyrkanden avseende det språk och den språkriktning auktorisationen avser. Translatorsn skall därvid ange språket och språkriktningen. Stämpeln och märket får inte användas i marknadsföringssammanhang.

Redovisning av uppdrag m.m.

9 § En auktoriserad translator som ansöker om förnyad auktorisation skall redovisa sin verksamhet som auktoriserad translator och sin övriga språkliga verksamhet.

Translators verksamhet

10 § En auktoriserad translator skall innan han åtar sig eller fullföljer ett uppdrag noggrant överväga om han är lämplig att utföra uppdraget. Translatoren skall avsäga sig uppdraget om han inte är kompetent att utföra det på ett tillfredsställande sätt eller om han av annan anledning är olämplig.

Undantag

11 § Kammarkollegiet kan, om det finns särskilda skäl, medge undantag från bestämmelserna i 2 § första stycket och 3 §. Denna författning träder i kraft fyra veckor efter den dag då författningen enligt uppgift på den utkom från trycket i Kammarkollegiets författningssamling.

Sture Johansson

Kerstin Björkholm

Bilaga 3

Lag (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Utfärdad: 1975-06-26

Ändring införd: t.o.m. SFS 2009:418

1 § Denna lag tillämpas på tolk och översättare som anlitas av en myndighet eller ett annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller en kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av den förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med kommuner likställs landsting och kommunalförbund. *Lag (2004:807)*.

2 § Den som fullgör eller har fullgjort uppdrag som tolk eller översättare enligt 1 § får inte obehörigen röja vad han eller hon under uppdraget har fått veta om en enskilds personliga förhållanden eller om yrkeshemlighet, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för landets försvar. Detta gäller även den som är eller har varit anställd som tolk eller översättare.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bilaga 4

Förvaltningslag (1986:223), utdrag

8 § När en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, bör myndigheten vid behov anlita tolk.

Kommentar: Av propositionen (1985:80) till ny förvaltningslag framgår att det som sägs om tolk gäller även översättare (s 26).

Bilaga 5

Förvaltningsprocesslag (1971:291), utdrag

50 § Behärskar part, vittne eller annan som skall höras inför rätten ej svenska språket eller är han allvarligt hörsel- eller talskadad, skall rätten vid behov anlita tolk. Rätten får även i annat fall vid behov anlita tolk.

Första stycket skall tillämpas även i fråga om överföring från punktskrift till vanlig skrift eller omvänt.

Som tolk får ej anlitas den som vars tillförlitlighet kan anses förringad på grund av hans ställning till någon som för talan i målet eller på grund av annan därmed jämförlig omständighet.

51 § Den som anlitas som tolk vid muntlig förhandling skall inför rätten avlägga ed, att han efter bästa förstånd skall fullgöra sitt uppdrag. Finns anledning antaga att han skall erhålla ytterligare sådana uppdrag av rätten, får han avlägga ed som avser även framtida uppdrag.

52 § Den som fullgör uppdrag som tolk annorledes än i tjänsten har rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget krävt.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av ersättning till tolk vid muntlig översättning.

Kostnad för tolk betalas av allmänna medel.

Bilaga 6

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), utdrag

2 kap 1 §

Förbud att röja eller utnyttja sekretessbelagd uppgift gäller för myndighet där uppgiften är sekretessbelagd samt för person som på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheten, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund för det allmännas räkning deltar eller har deltagit i myndighetens verksamhet och därvid får kännedom om uppgiften.

Bilaga 7

Rättegångsbalk (1942:740), utdrag

RB 36:5, sista stycket

Om någon enligt vad som sägs i denna paragraf inte få höras som vittne om ett visst förhållande, får vittnesförhör inte heller äga rum med den som biträtt med tolkning eller översättning.

RB 38:2, andra stycket

Ej vare part eller honom närstående, som nu sagts, skyldig att förete skriftligt meddelande mellan parten och någon honom närstående eller mellan sådana närstående inbördes. Befattningshavare eller annan, som avses i 36 kap 5 §, må ej förete skriftlig handling, om dess innehåll kan antagas vara sådant, att han ej må höras som vittne därom; innehaves handlingen av part, till förmån för vilken tystnadsplikten gäller, vare han ej skyldig att förete handlingen. Stadgandet i 36 kap 6 § om vittnes rätt att vägra yttra sig äge motsvarande tillämpning i fråga om innehavare av skriftlig handling, om dess innehåll är sådant, som avses i nämnda lagrum.